

A Magyar Nemzeti Bank H-PM-I-B-37/2021. számú határozata a Sberbank Magyarország Zrt.-nél lefolytatott témavizsgálat intézkedések és bírság alkalmazásával történő lezárásáról

A Sberbank Magyarország Zártkörűen Működő Részvénytársaságnál (székhelye: 1088 Budapest, Rákóczi út 1-3.; cégjegyzékszám: 01-10-041720) (Társaság) hivatalból lefolytatott témavizsgálat megállapításai alapján a Magyar Nemzeti Bank (székhelye: 1013 Budapest, Krisztina körút 55., telephelye: 1122 Budapest, Krisztina körút 6.) (MNB) az alábbi

h a t á r o z a t o t

hozza:

I. Az MNB figyelmezteti a Társaságot, hogy a pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás megelőzésére és megakadályozására vonatkozó tevékenysége során mindenkor maradéktalanul feleljen meg a hatályos jogszabályi követelményeknek és ennek keretében

1. folyamatosan kövesse figyelemmel a beazonosított kockázatokat és a kockázatok kezelése érdekében – a beazonosított kockázatok értékelését figyelembe véve –, azokkal arányosan határozza meg az intézkedéseit, az alkalmazott szűrési feltételeket, paramétereket és küszöbértékeket;
2. biztosítsa a szűrőrendszer által kiszűrt ügyfél, illetve ügylet jogszabályi határidőn belül történő elemzését és értékelését, szükség esetén haladéktalanul tegyen bejelentést a pénzügyi információs egységnek.

II. Az MNB kötelezi a Társaságot, hogy – a jogszabályi előírásoknak való megfelelés érdekében – tevékenysége végzése során folyamatosan, de legkésőbb **2022. április 19. napjáig**

1. folyamatosan kövesse figyelemmel az ügyféllel fennálló üzleti kapcsolatot, valamint alakítson ki olyan belső szabályrendszert és azt támogató informatikai rendszert, amely mindenkor biztosítja a pénzmosás és terrorizmus finanszírozása szempontjából kockázatos ügyfelek és szokatlan ügyletek kiszűrését;
2. vizsgálja felül bejelentési gyakorlatát, valamint alakítson ki olyan belső szabályrendszert, amely mindenkor biztosítja a bejelentések, valamint ismételt bejelentések teljes körű és haladéktalan megtételét és továbbítását a pénzügyi információs egységhez;
3. vezessen be olyan intézkedéseket bejelentési kötelezettsége teljesítése érdekében, amelyek javítják kontrollkörnyezete hatékonyságát;
4. készítse olyan belső eljárásrendet a szűrőrendszer működéséről, a kiszűrt ügyfél, valamint az ügylet elemzésének és értékelésének menetéről, amely részletesen dokumentálja a Társaság által használt scenáriókat, az azok alapjául szolgáló logikákkal, paraméterekkel és küszöbértékekkel, valamint biztosítja a változások nyomon követhetőségét;
5. vizsgálja felül a pénzeszköz forrásigazolás beszerzési gyakorlatát, és alakítson ki olyan belső szabályrendszert, illetve kontrollkörnyezetet, amely biztosítja a mindenkor hatályos pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően a pénzeszköz forrására vonatkozó információ beszerzését a jogszabály által előírt kötelező esetkörökön túlmenően, kockázatérzékenységi megközelítéssel a szolgáltató által magas kockázatúnak ítélt ügyfelek esetében is.

III. Az MNB kötelezi a Társaságot, hogy – a jogszabályi előírásoknak való megfelelés érdekében – tevékenysége végzése során folyamatosan, de legkésőbb **2022. május 16. napjáig**

1. gondoskodjon a pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás megelőzésével és megakadályozásával összefüggő tevékenységet ellátó alkalmazottak, vezetők képzési programban való részvételéről;

2. biztosítsa a pénzmosási gyanúra okot adó adat, tény, körülmény felismerésének javítása, valamint a kockázatalapú megközelítés megfelelő érvényesülése érdekében, hogy a pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás megelőzésével és megakadályozásával összefüggő tevékenységet ellátó területe megfelelő szakmai ismeretekkel bíró alkalmazottakkal és vezetőkkel rendelkezzen.

IV. Az MNB kötelezi a Társaságot, hogy belső ellenőrzése végezzen ellenőrzést 2022. május 19. napjáig arra vonatkozóan, hogy

1. a kialakított belső szabályrendszer és azt támogató informatikai rendszer biztosítja-e a pénzmosás és terrorizmus finanszírozása szempontjából kockázatos ügyfelek és szokatlan ügyletek mindenkori kiszűrését;
2. a bejelentési gyakorlat, valamint a kialakított belső szabályrendszer biztosítja-e a bejelentés alapjául szolgáló adat, tény, körülmény felmerülése esetén a bejelentések, valamint ismételt bejelentések teljes körű és haladéktalan megtételét és továbbítását a pénzügyi információs egységhez;
3. a bejelentési kötelezettség teljesítése érdekében bevezetett intézkedések javítják-e a Társaság kontrollkörnyezetének hatékonyságát;
4. a Társaság készítette-e olyan belső eljárásrendet a szűrőrendszer működéséről, a kiszűrt ügyfél, valamint az ügylet elemzésének és értékelésének menetéről, amely részletesen dokumentálja a Társaság által használt scenáriókat, az azok alapjául szolgáló logikákkal, paraméterekkel és küszöbértékekkel, valamint biztosítja a változások nyomon követhetőségét;
5. a pénzeszköz forrásigazolás beszerzési gyakorlat és a kialakított belső szabályrendszer, illetve kontrollkörnyezet biztosítja-e a hatályos pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően a pénzeszköz forrására vonatkozó információ beszerzését a jogszabály által előírt kötelező esetkörökön túlmenően, kockázaterzékenységi megközelítéssel a szolgáltató által magas kockázatúnak ítélt ügyfelek esetében is.

V. Az MNB kötelezi a Társaságot, hogy belső ellenőrzése végezzen ellenőrzést 2022. június 15. napjáig arra vonatkozóan, hogy

1. a pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás megelőzésével és megakadályozásával összefüggő tevékenységet ellátó alkalmazottak, vezetők részt vettek-e képzési programban;
2. a pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás megelőzésével és megakadályozásával összefüggő tevékenységet ellátó terület rendelkezik-e megfelelő szakmai ismeretekkel bíró alkalmazottakkal, vezetőkkel a pénzmosási gyanúra okot adó adat, tény, körülmény felismerésének javítása, valamint a kockázatalapú megközelítés megfelelő érvényesülése érdekében.

VI. Az MNB rendkívüli adatszolgáltatás keretében kötelezi a Társaságot, hogy 2022. május 31. napjáig küldje meg az MNB részére a jelen határozat rendelkező részének II. pontjában foglaltak teljesítésének jelen határozat rendelkező részének IV. pontja szerint elvégzett teljes körű ellenőrzését és a nevezett pontokban írt intézkedések megfelelő végrehajtását igazoló – az igazgatóság által megtárgyalt és a felügyelőbizottság által jóváhagyott – belső ellenőri jelentéseket és az azok alapjául szolgáló dokumentumokat.

VII. Az MNB rendkívüli adatszolgáltatás keretében kötelezi a Társaságot, hogy 2022. június 28. napjáig küldje meg az MNB részére a jelen határozat rendelkező részének III. pontjában foglaltak teljesítésének jelen határozat rendelkező részének V. pontja szerint elvégzett teljes körű ellenőrzését és a nevezett pontokban írt intézkedések megfelelő végrehajtását igazoló – az igazgatóság által megtárgyalt és a felügyelőbizottság által jóváhagyott – belső ellenőri jelentéseket és az azok alapjául szolgáló dokumentumokat.

VIII. Az MNB a Társaságot

1. a jelen határozat indokolásának I. pontjában hivatkozott jogszabálysértés miatt 10.000.000 Ft, azaz tízmillió forint,
2. a jelen határozat indokolásának II. pontjában hivatkozott jogszabálysértés miatt 10.000.000 Ft, azaz tízmillió forint,
3. a jelen határozat indokolásának III. pontjában hivatkozott jogszabálysértés miatt 6.250.000 Ft, azaz hatmillió-kettőszázötvenezer forint,
4. a jelen határozat indokolásának IV. pontjában hivatkozott jogszabálysértés miatt 4.375.000 Ft, azaz négymillió-háromszázhetvenötezer forint,
5. a jelen határozat indokolásának V. pontjában hivatkozott jogszabálysértés miatt 2.500.000 Ft, azaz kettőmillió-ötszázézer forint,
6. a jelen határozat indokolásának VI. pontjában hivatkozott jogszabálysértés miatt 2.500.000 Ft, azaz kettőmillió-ötszázézer forint,

mindösszesen **35.625.000 Ft, azaz harmincötmillió-hatszázhuszonötezer forint** összegű felügyeleti bírság megfizetésére kötelezi.

A Társaság köteles a jelen határozat rendelkező részét – a 1412-213/2021 iktatószámú vezetői levélben foglaltaknak megfelelően – a honlapján közzétenni.

Az ellenőrzési eljárás során eljárási költség nem merült fel.

(...)

I n d o k o l á s

Az MNB a Társaság pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás megelőzési tevékenységével kapcsolatban az alábbi területeken tárt fel hiányosságot:

I. **Az MNB hiányosságokat tárt fel a Társaságnál annak bejelentési gyakorlatával kapcsolatban. A szolgáltató pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás megelőzési tevékenységi körében legfontosabb kötelezettsége, hogy pénzmosásra, terrorizmus finanszírozására, vagy dolog büntetendő cselekményből való származására utaló adat, tény, körülmény felmerülése esetén haladéktalanul bejelentést tegyen a pénzügyi információs egység felé. Amennyiben a szolgáltató helytelen gyakorlatot alakít ki és emiatt a bejelentések haladéktalan megtétele elmarad vagy adott esetben a szolgáltató nem tesz ismételt bejelentést, illetve a szolgáltató esetlegesen egyáltalán nem tesz bejelentést, akkor az illetékes hatóság nem értesül megfelelő időben a pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás gyanús tranzakciókról, ezáltal veszélyeztetve a hatóság hatékony fellépését az ilyen esetekkel szemben. Ilyen helytelen gyakorlatnak minősül az is, amikor a szolgáltató az általa gyanúsnak talált valamennyi tranzakcióról megteszi az ismételt bejelentést, azonban a bejelentés nem az illetékes hatóság által elvárt gyakorisággal, hanem annál hosszabb időt követően történik meg. Az illetékes hatóság hatékony fellépését ez a gyakorlat is veszélyezteti, mivel bár értesül, de nem megfelelő időben a pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás gyanús tranzakciókról. Fentiek miatt elengedhetetlen és ezért kiemelt érdek fűződik ahhoz, hogy a gyanús tranzakciót követően haladéktalanul tegyen bejelentést a szolgáltató, még abban az esetben is, ha a szolgáltató inkább úgy dönt, hogy a kockázatra tekintettel az üzleti kapcsolatot megszünteti. A bejelentési kötelezettség ugyanis nem szűnik meg az ügyfélkapcsolat utólagos megszüntetésével, hiszen azt nem az ügyfélminőség keletkezteti, hanem a gyanús tranzakció. Mindemelllett az MNB hangsúlyozni kívánja, hogy éppen a fent említett kiemelt érdekre és a normatív előírások általánosan irányadó jellegére is figyelemmel semmiképpen nem elfogadható gyakorlat egyes ügyfelek vagy ügyfélkörök szolgáltató általi részleges vagy teljes mentesítése a pénzmosás és terrorizmus finanszírozása megelőzésére vonatkozó szabályok alól.**

- II. Az MNB hiányosságokat tapasztalt a Társaság belső ellenőrző és információs rendszerével kapcsolatban a szűrőrendszer nem megfelelő paraméterezése terén. A szűrőrendszer megfelelő paraméterezéséhez, tehát ahhoz, hogy a szűrési feltételek, paraméterek és küszöbértékek a beazonosított kockázatokkal arányosan kerüljenek meghatározásra és alkalmazásra kiemelt érdek fűződik, hiszen a megfelelően működtetett szűrőrendszer jelzései képezik a pénzügyi információs egység felé megtett bejelentések és a további kockázatcsökkentő intézkedések alapját. Amennyiben a szolgáltató szűrőrendszere nem működik megfelelően, mert nem tartalmaz a beazonosított kockázatokkal arányos szűrési feltételeket a tranzitszámlák kiszűrésére vonatkozóan, a szolgáltató nem szerez tudomást olyan pénzmosás gyanús tranzakciókról, amelyek a szolgáltató számára bejelentési kötelezettséget keletkeztetnek, ezáltal a szolgáltató nem képes jogszerűen teljesíteni a pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás megelőzési tevékenységi körében legfontosabb kötelezettségét, továbbá nem tudja megfelelően azonosítani azon eseteket sem, ahol további kockázatcsökkentő intézkedés (pl. KYC adatok ellenőrzése és szükség szerinti pontosítása, pénzeszköz forrásigazolásának beszerzése, további ügyleti megbízások teljesítésének megtagadása) indokolt.
- III. A Társaság szűréshez használt scenáriók alapjául szolgáló logikák dokumentálásának gyakorlata sem felelt meg a hatályos jogszabályoknak, tekintettel arra, hogy a tranzit jellegű forgalom szűrésére hivatott scenáriók nem kellő részletességgel kerültek dokumentálásra, holott a pénzmosási jogszabály kötelezi a szolgáltatót, hogy dokumentálja az általa használt scenáriókat, az azok alapjául szolgáló logikákkal, paraméterekkel és küszöbértékekkel, és biztosítsa a változások nyomon követhetőségét. A szolgáltató által használt scenáriók részletes dokumentálása azért bír kiemelt fontossággal, mert ez képezi a megfelelően működő szűrőrendszer alapját is. A szűrőrendszer megfelelő működéséhez pedig kiemelt érdek fűződik, hiszen a megfelelően működtetett szűrőrendszer jelzései képezik a pénzügyi információs egység felé megtett bejelentések és a további kockázatcsökkentő intézkedések alapját. Továbbá, ha a scenáriók nem kellő részletességgel kerülnek dokumentálásra az MNB nem tudja ellenőrizni, hogy valóban minden szükséges esetben megtörténtek-e az elvárt kockázati jelzések.
- IV. Az MNB hiányosságokat tapasztalt a Társaság belső ellenőrző és információs rendszerének működtetésével kapcsolatban a szűrési riasztások határidőben történő feldolgozása terén. A szűrőrendszer jogszabálynak megfelelő működéséhez, a szűrőrendszer által generált riasztások jogszabályban előírt határidőn belül történő feldolgozásához kiemelt érdek fűződik, hiszen ezen találatok, jelzések képezik a pénzügyi információs egység felé megtett bejelentések és a további kockázatcsökkentő intézkedések alapját. Amennyiben a szolgáltató a szűrőrendszere által kiválasztott eseteket nem értékeli időben, a szolgáltató nem kellően rövid időn belül szerez tudomást olyan pénzmosás gyanús tranzakciókról, amelyek számára bejelentési kötelezettséget keletkeztetnek, ezáltal a szolgáltató nem képes jogszerűen teljesíteni a pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás megelőzési tevékenységi körében legfontosabb kötelezettségét, továbbá nem tudja időben azonosítani azon eseteket sem, ahol további kockázatcsökkentő intézkedés (pl. KYC adatok ellenőrzése és szükség szerinti pontosítása, pénzeszköz forrásigazolásának beszerzése, további ügyleti megbízások teljesítésének megtagadása) indokolt.
- V. A Társaság pénzeszköz forrására vonatkozó információk beszerzésének gyakorlata sem felelt meg a hatályos jogszabályoknak, holott a pénzeszközök forrására vonatkozó információk beszerzése a szolgáltatók alapvető fontosságú kötelezettsége, hiszen ezen információk, dokumentumok hiányában nem lehet a szolgáltató abban a helyzetben, hogy képes legyen megfelelően megítélni a tranzakció, valamint az ügyfél pénzmosási és terrorizmusfinanszírozási kockázatát. Kiemelt fontossággal bír, hogy a szolgáltató megfelelően mérje fel ügyfeleinek pénzmosási kockázatát, amelynek elengedhetetlen feltétele a pénzeszközök forrására vonatkozó információk beszerzése, nem csak a jogszabályok által kötelező jelleggel meghatározott esetekben, hanem kockázatérzékenységi megközelítéssel a szolgáltató által minden magas kockázatúnak ítélt ügyfele esetében is.

(...)

Budapest, 2021. december 21.

A Magyar Nemzeti Bank nevében eljáró Pénzügyi Stabilitási Tanács

Dr. Matolcsy György s.k.,
a Pénzügyi Stabilitási Tanács elnöke

ELEKTRONIKUSAN ALÁÍRT IRAT